

Posudek vedoucí diplomové práce:

Využití webových platforem a mobilních aplikací ve výuce češtiny jako cizího jazyka

Autorka práce: Bc. Monika Komoňová (ÚČJTK FF UK)

Vedoucí práce: Mgr. Svatava Škodová, PhD. (ÚBS FF UK)

1. Koncepce práce

- Předkládaná DP se zaměřuje na možnosti využití mobilních aplikací a webových platforem ve výuce češtiny jako cizího jazyka. Resp. práce mapuje existující aplikace a ukazuje, pomocí navržených cvičení a doprovodných listů k nim, jak aplikace využít ve výuce. V tomto svém zaměření se práce částečně odchyluje od cíle stanoveného v zadání, tj. *systematicky zmapovat a navrhnou možnosti užití moderních technologií ve výuce češtiny jako cizího jazyka* (zadání práce), je však také možné, představy o systematickém zmapování a návrhu užití technologií se mohou různit. Obsahu práce odpovídá cíl uvedený v závěru s. 101 *Cílem této diplomové práce bylo předvést využití mobilních aplikací a webových platforem ve výuce češtiny jako cizího jazyka v rámci synchronního vyučování.*
- Předložená DP nepředstavuje silnou práci z hlediska výzkumu, ale řadím ji k pracím, které jsou důležité s ohledem na navržené metodické pojetí, které je však ověřováno spíše implicitně.
- Důležitou částí teoretické části práce je metodika synchronního online vyučování, které se od prezenční formy výrazně odlišuje. V teoretické části autorka v mnohém reflektuje aktuální společenskou situaci, v níž náhle bylo nutné přejít do online vyučování. Přínosem práce je, že autorka dokázala reflektovat tuto svou zkušenost a převést ji do obecných pravidel online vyučování, což se týká zvl. podkapitoly 3.2, která prezentuje specifika práce s učebním materiálem v online prostředí a proměny managementu výuku jazykové třídy. Vzhledem k tomu, že s online managementem třídy se potýká většina učitelů, pokládám systematizaci této tematika za důležitý přínos práce.
- Za ne zcela opodstatněnou naopak pokládám kapitolu 4 o úrovni A1/A2 podle Společného referenčního rámce pro jazyky (tj. od s. 33), v níž není jasné, proč autorka tyto informace uvádí v rozsahu a podrobnostech, které si zvolila. Domnívám se, že vzhledem k tomu, že je nekomentuje a explicitně nevztahuje k cíli práce, bylo by možné na ně pouze odkázat. Jedná se o informace obecně známé a veřejně snadno dostupné.
- Další výtku mám k podkapitole komentující metodiku psaní s. 31 kap. 3.2.2.4. Jako základní problém zde autorka spatřuje problémy s klávesnicí, resp. absenci české klávesnice nebo prací s ní ze strany žáka. Vzhledem k tomu, že autorka neuvádí o

jaký typ psaní se jedná, jsou její návrhy v této části irelevantní. Nelze např. předpokládat, že žáci píšou v online přenosu argumentační esej.

- Na s. 13 autorka pracuje s vymezením první a druhé úrovně využití aplikací pro výuku. Rozdíl mezi nimi však není vůbec jasný. První rovina je označena jako rovina *synchronního vyučování*, druhá rovina je označena jako rovina *synchronní výuky*: *První rovinou je možnost transformace prezenční výuky do online podoby **synchronního vyučování**, při němž se učitel s žáky propojí prostřednictvím komunikační platformy. Zúčastnění se setkají ve virtuálním prostoru, aby pracovali na stejném či podobném úkolu v reálném čase.*¹² *Všichni se tak na vzdělávacím procesu podílí stejnou měrou jako během kontaktní výuky s výjimkou absence fyzického kontaktu. Komunikační platforma umožňuje propojení na audiovizuální úrovni prostřednictvím počítače či jiného zařízení. Díky různým nástrojům může být všem zúčastněným distribuován výukový materiál a všichni se případně mohou podílet na úpravách jeho obsahu.*
- *Druhou úrovní rozumíme variaci **využití webových platforem a aplikací** jako prostředku práce jazykovým materiálem, a sice v rámci synchronní výuky.*
- Zásadní částí práce jsou metodické listy (v celkovém počtu 30) prezentující užití jednotlivých aplikací pro čtyři dovednosti jazykového vyučování. Tyto metodické listy jsou vhodně doplněny o instruktážní minimanuály technického charakteru pro každou aplikaci.
- Strukturně je tedy práce dobře vystavěna, co do podrobnosti propracování však nejsou všechny její části stejně podrobně rozpracovány. Převažuje praktická kreativní část, v níž autorka vhodně uplatňuje své znalosti z metodiky výuky cizího jazyka, málo propracovaná je část výzkumná, v níž by autorka vytvořené materiály ověřila a ze získaných informací vyvodila závěry.

Hodnocení koncepce práce: S ohledem na disproporce v rozpracování navrhuji hodnocení B.

2. Metodologie a zpracování dat

Při zadávání práce byla jednoznačně stanovena výzkumná otázka. Hledání odpovědi na ni však s ohledem na zásadní změnu výukové situace nemohlo být realizováno v podobě, kterou diplomantka původně zamýšlela. Částečně se tím dostala do pozadí a odpověď na ni nacházíme ve výzkumné části spíše implicitně.

Důležitým metodologickým postupem v práci je získání informací od učitelů ČJC, jaké aplikace aktivně ve vyučování využívají. Tímto způsobem získáváme úvodní přehled aplikací potenciálně užitečných pro výuku ČJC. Autorka oslovila 8 učitelů a informace o aplikacích, které užívají, doplnila ještě dalšími aplikacemi.

Na s. 37 je uvedeno, že finální seznam aplikací byl selektován na základě určitých kritérií stanovujících vhodnost aplikace. Není však uvedeno, jaká jsou to kritéria a jak byla určena *vhodnost* pro výuku.

Na s. 40 je uvedeno, že tvorba celé praktické části probíhala v součinnosti s lektorkami, které byly ochotné poskytnout zpětnou vazbu. Zpětnou vazbu autorka uvádí v podobě citovaných výroků, nedochází však k žádným zobecňujícím závěrům.

Vzhledem k tomu, že aplikace byly pretestovány v rámci jedné školy, je škoda, že autorka nezískala zpětnou vazbu také od žáků, kteří s aplikacemi pracovali.

Celkově tedy v práci chybí porovnání aplikací s výukovým materiálem obsaženým v učebnici, a to jak ze strany autorky, protestujících učitelů, ale i žáků, na nichž byl materiál pretestován.

Hodnocení metodologie: Tuto část práce hodnotím stupněm C, a to z toho důvodu, že veškerá pretestace proběhla spíše implicitním způsobem, jímž je také v práci podávána.

3. Práce s odbornou literaturou

Teoretického zmapování zvoleného tématu nebyl právě lehký úkol, protože uplynulé období se vyznačuje spíše překotným vznikem různých aplikací a různými pokusy o jejich využití ve výuce, spíše než systematickým teoretizováním o jejich přínosu. Z tohoto důvodu se v teoretické části objevují spíše publikace obecného pedagogického a metodického zaměření, které autorka vhodně vztahuje ke svému dílčímu tématu. Jistě i toto je důvod, proč se autorka obecně zaměřuje na vymezení e-learningu, mapuje jeho pozitivní a negativní aspekty s akcentací synchronního pojetí výuky.

Práce představuje odbornou literaturu relevantní pro dané téma a systematicky analyzuje argumenty, které dosavadní literatura k tématu nabízí.

Autorce výše vytýkám nadbytečně podrobnou práci se SERR, který je parafrázován a citován příliš podrobně bez kritického zhodnocení informací a jejich přímému vztahení k tématu.

V citacích a parafrázích literatury nenacházím výrazné problémy, autorka výstižně parafrázuje sekundární literaturu, vybrané publikace řádně komentuje, cituje a uvádí v celkovém přehledu literatury.

Hodnocení práce s odbornou literaturou: B

4. Formální úroveň práce

Práce má přiměřený rozsah (90 stran textu + přílohy), obsahuje všechny předepsané náležitosti. Dále autorka používá vhodný citační aparát. Typograficky je práce pečlivě upravena, náročnou částí zpracování jsou metodické listy a technické pokyny pro užití materiálů. Jejich úprava je orientačně srozumitelná a je možné ji v dané podobě předložit učitelům.

Z jazykového hlediska práce obsahuje jen drobné nedostatky převážně stylizačního charakteru, např. *s. 90 žáci byli v dospělém až středním věku.*

Text je koherentní a odpovídá odbornému stylu.

Hodnocení formální úrovně práce: A

Celkové hodnocení

Ačkoliv práci vytykám výzkumně slabší část práce, domnívám se, že práce je přínosná s ohledem na své společenské načasování. Autorka v práci předkládá 30 pracovních listů, v nichž přehledně a jednotně ukazuje, jak použít dostupné aplikace a weby k výuce češtiny pro cizince. Předkládá tak učitelům možnosti, jak vhodně doplnit současné učební materiály, které nejsou budovány pro online výuku, doplňky, které nárokům online managementu jazykového vyučování odpovídají 100 %. K jednotlivým aplikacím autorka dále zpracovala jakési jednoduché technické manuály, které aplikace/weby jednak rámcově představují, jednak poskytují jednoduchý technický návod, jak s aplikací pracovat.

Z tohoto důvodu navrhuji celkové hodnocení **velmi dobře**.

Otázky k obhajobě:

1. Práce neobsahuje srovnání standardního statického cvičení v učebnici a cvičení realizovaného v aplikaci. Mohla byste uvést základní rozdíly mezi těmito dvěma typy cvičení? Existují kognitivní diference v recepci materiálu realizovaného ve statické učebnicové podobě a v recepci materiálu realizovaného v aplikaci?
2. V práci se soustředíte na využití aplikací v synchronní podobě online vyučování. Aplikace jsou však obvykle využívány pro samostudium v rámci asynchronní výuku. Proč jste si vybrala právě využití v synchronní části vyučování?
3. Kterou z představených aplikací hodnotíte jako aplikaci s nejširším záběrem použití pro výuku češtiny jako cizího jazyka.

V Praze 24. 1. 2022

Svatava Škodová